

Levnadsnivåundersökningen (LNU)

Michael Gähler
Institutet för social forskning (SOFI)

Vad är Levnadsnivåundersökningen (LNU)?

- Ett av Sveriges största samhällsvetenskapliga projekt
- En av världens äldsta (1968–) pågående longitudinella intervjuundersökningar
- Direktintervjuer med urval av den vuxna svenska befolkningen
- Nivå, fördelning och förändring i levnadsförhållanden
- Kunskap som inte kan erhållas i register
- Multi-dimensionell ansats med fokus på objektiva levnadsförhållanden (t.ex. hälsa, arbete, familj, utbildning, ekonomi)
- Använts i ett mycket stort antal svenska och internationella studier

Genomförandet

- Genomförts sex gånger (och sex decennier): 1968, 1974, 1981, 1991, 2000 och 2010. Sjunde våg planerad till 2019/2020. Panelapproach (livsförlopp och kausal analys)
- Ursprungligen finansierad av regering och Riksdag, sedan 1991 av forskningsråden
- Vågen 2019/2020 finansieras av Vetenskapsrådet inom ramen för infrastrukturer av nationellt intresse och konsortiet REWHARD
- Strukturerade direktintervjuer (ca 1 timme)
- Var tusende i den svenska befolkningen, 18-75 år
- Nya födelsekohorter och immigranter läggs till. Varje våg representativ för den svenska populationen
- Kompletteras med registerdata (civilstånd, dödsorsak, inkomst, utbildning)

Tillägg genom åren

- Arbetsplatsundersökningen 1991 och 2000
- Partner-LNU 2000 och 2010
- Barn-LNU 2000 och 2010
- Yngre-LNU 2010
- LNU-UFB (utrikes födda och deras barn) 2010
- Barn-LNU-UFB 2010
- Äldre-LNU (finns hos ARC)

Utlämnande av LNU-data

- Stort (egen)intresse av att LNU-data används
 - Anhängare av Open Science
 - Högkvalitativa och omfattande data
 - Relevans och användande nödvändigt för fortsatt finansiering
- I sammanhanget viktiga egenskaper hos LNU
 - Longitudinell studie med bibehållen personnummerkoppling
 - Känsliga personuppgifter (etniskt ursprung, hälsa, medlemskap i fackförening, politiska åsikter)
- Utlämnande inte längre möjligt via SND, därför eget utlämningsförfarande sedan 2015

LNUs utlämningsförfarande

- Ansökan om datauttag på www.sofi.su.se eller lnu@sofi.su.se
- Användare
 - ska följa VRs forskningsetiska principer
 - får inte bryta identitetsskyddet
 - får inte ställa data till obehörigs förfogande
 - måste förvara data på säkert sätt
 - får inte distribuera data via öppna nät
- Forskare/doktorander och masterstudenter fyller i ansökningsblankett med (information om) bl.a.
 - projektbeskrivning, start- och slutpunkt, projektledare, medarbetare, projektets hemvist och önskade variabler

LNUs utlämningsförfarande II

- För känsliga personuppgifter krävs dessutom godkänd etikprövning från Etikprövningsnämnden (EPN) för forskare/doktorander
- Masterstudenter (omfattas inte av EPNs definition av forskning) fyller i en etikblankett (baserad på EPNs standardformulär)
 - Information om ansvariga för projektet
 - Uppgifter om projektet (dataskydd, ev. etiska problem)
 - Redovisning av resultat (garantera IPs integritet)
 - Redovisning av ekonomiska förhållanden och beroendeförhållanden
 - Undertecknande (behörig företrädare för forskningshuvudman, t.ex. prefekt; ansvarig forskare, t.ex. handledare; huvudförfattare, t.ex. student)

Framtiden

- LNU har haft ett utmärkt samarbete med SND och utgår ifrån att det blir så också framöver
- På Stockholms universitet (SU) görs nu en allmän genomgång av Open Science, dvs hur forskningsresultat och -data ska kunna göras mer allmänt tillgängliga
- SU lokal nod för SND (Swedish Research Data System)?
- Något vi i LNU och REWHARD bevakar med stort intresse
- Varför? Underlättar för både dataägare och -användare
 - Nationell portal för att hitta data
 - Standardiserad metadatadokumentation
 - Praktisk och säker hantering av utlämnande (med support)
 - Juridisk expertis och uppdatering

Tack för uppmärksamheten!

Fjorton välfärdsområden

- Flyttningar och bostadsförhållanden
- Uppväxtförhållanden
- Familj
- Kontakter med uppväxtfamilj och vänner
- Utbildning
- Sysselsättningsbiografi
- Hälsa
- Sysselsättning förra året och veckan
- Hushållsarbete
- Ekonomiska resurser
- Säkerhet till liv och egendom
- Fritidsaktiviteter
- Deltagande i samhällslivet
- Bedömningar

Registerdata

- Befolkning
- Invandring och utvandring
- Civilståndsförändringar
- Dödsorsak
- Utbildning
- Förvärvsarbete och arbetslöshet
- Inkomst och skatter
- [Förmögenhet]